

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Beschrijving van de elektrische waterbadverdooving.....	2
Ongerief bij het ophangen aan slachthaken	3
Wetenschappelijk onderzoek.....	3
Bronnen	4

Beschrijving van de elektrische waterbadverdooving

Nadat de kippen uit de kratten zijn gehaald worden ze handmatig in een enorm tempo met de poten aan slachthaken van een lopende band opgehangen (gefixeerd). Dit leidt tot extreme pijn, angst, stress, ontwrichtingen en botbreuken (FAWC, 2009; EFSA, 2004). Na gefixeerd te zijn, worden de kippen met de kop door een waterbad geleid dat onder stroom staat. Door de stroom die door de kop loopt, raken de kippen buiten bewustzijn en worden immobiel. Vervolgens worden de dieren langs het (automatische) mes geleid. Dit mes snijdt de halsslagaders door waarna de kippen leegbloeden en overlijden. Hierna komen de kadavers in de broeibak waar de kadavers (automatisch) worden geplukt.

Het wettelijk voorgeschreven ampèrage is vastgelegd in artikel 2 van de Regeling doden van dieren. Uit wetenschappelijk onderzoek (ASG, 2010) blijkt dat bij het verdoven volgens deze (nieuwe) wettelijke norm nog steeds een aanzienlijk deel van de dieren niet voldoende wordt bedwelmd in het elektrisch waterbad.

Kippen hebben een onnatuurlijk grote en relatief sterke borstspier vanwege de genetisch selectie op veel borstvlees (kipfilet). Door de stroom in het waterbad trekt deze spier met zo'n kracht samen dat ribben en botten kunnen breken en hartfalen kunnen ontstaan. Deze karkasschade en hartfalen verlaagt de opbrengst van de kip. Bovendien ontstaan door de heftige spiercontractie kleine bloedingen in het vlees (puntbloedingen). Het vlees ziet er dan enigszins gehavend uit en verliest aan verkoopwaarde.

Om karkasschade, puntbloedingen en hartfalen te voorkomen, wordt het ampèrage door veel slachterijen nog lager afgesteld dan het wettelijk minimum om kwaliteitsverlies te voorkomen. Het gevolg hiervan is dat er nog meer kippen niet buiten bewustzijn raken en gedurende lange tijd bij volle bewustzijn de stroom door hun kop krijgen. Omdat er kippen zijn die nog bij bewustzijn zijn, gaat een deel van de kippen tijdens het aansnijden weer fladderen/bewegen en het mes snijdt dan mogelijk in bijvoorbeeld een vleugel in plaats van de keel. Deze kippen raken dus gewond, maar erger is dat ze niet verbloeden en dus levend de gloeiend hete broeibak ingaan en aldaar levend geplukt worden en/of verdrinken. Kippen die wel immobiel zijn, zijn dit vaak alleen door de pijn en niet doordat ze buiten bewustzijn zijn.

Het komt ook voor dat kippen hun kop optrekken, waardoor ze niet in contact komen met het water dan onder stroom staat en daardoor niet bewusteloos raken. Ook komt het voor dat alleen de vleugels van de kippen in contact komen met het waterbad of dat de vogels tegen elkaar aankomen en zo een elektrische schok krijgen voordat ze bedwelmd zijn (RIVM, 2010). De pijn bij deze elektrische schokken is zeer ernstig (EFSA, 2004a). In beide gevallen is de kans groot dat het automatische mes de halsslagaders mist of mogelijk in een ander lichaamsdeel terecht komt en bestaat de kans dat dieren levend in de broeibak terechtkomen.

Van de kippen in Nederland wordt op dit moment 75% verdoofd met het elektrische waterbad. Het gaat om meer dan 350 miljoen kippen per jaar.

Ongerief bij het ophangen aan slachthaken

Een tweede probleem bij het elektrisch bedwelmen ontstaat doordat de kippen aan de poten - op de kop - aan een lopende band met slachthaken gehangen worden (fixeren). Dit leidt tot veel stress (angst), ontwrichtingen en botbreuken (FAWC, 2009). Volgens diverse experts is het ophangen aan slachthaken van levend pluimvee onacceptabel (Fernandez, 2004).

Wetenschappelijk onderzoek

Uit het rapport van ASG uit 2009 blijkt dat het falen van het elektrisch bedwelmen al minstens sinds 1986 bekend is toen de eerste wetenschappelijke rapporten hierover verschenen. Die kennis is al decennia bekend bij slachterijen, wetenschap, VWA en LNV.

In 2006 zijn er op initiatief van Stichting Dier&Recht hoorzittingen gehouden naar aanleiding van de onthullingen van een keurmeester, die na 33 jaar werk in een kippenslachterij het zwijgen verbrak. De betreffende keurmeester, de heer Breunis, stelde dat in kippenslachterijen waar hij gewerkt had de stroomsterkte ver onder de norm bleef, waardoor miljoenen kippen op verschrikkelijke wijze om het leven kwamen. In de slachterij waar keurmeester Breunis regelmatig werkte werd in plaats van de wettelijk verplichte 100 mA slechts 20 mA toegediend.

Pas naar aanleiding van de hoorzitting werd door het ministerie van LNV aan de ASG opdracht gegeven om onderzoek te doen. In maart 2009 werd dit rapport gepubliceerd, waaruit blijkt dat bij het elektrisch verdooven, zelfs bij het voldoen aan de destijds geldende wettelijke eisen in de Regeling doden van dieren, een aanzienlijk deel van de kippen niet voldoende verdoofd wordt. Ook bleek uit ditzelfde onderzoek dat nog al wat slachterijen zich inderdaad niet hielden aan de wettelijke eisen voor het bedwelmen van pluimvee. Wettelijk was een minimale stroomsterkte van 100mA vereist, sommige slachterijen bedwelden hun kippen slechts met 20mA.

Naar aanleiding van het rapport van ASG is de wet (Regeling doden van dieren) aangescherpt. Er dient nu naast de stroomsterktes ook rekening te worden gehouden met de toegepaste frequentie. Uit een recenter rapport van de ASG blijkt echter dat zelfs bij het voldoen aan deze verscherpte eisen een aanzienlijk hoger percentage dan 10% van de kippen alsnog onvoldoende verdoofd wordt (ASG, 2010).

Het Ministerie van LNV is dan ook met de sector overeengekomen dat één jaar na het bekend worden van de resultaten van dit onderzoek (maart 2009) alle huidige waterbadverdoovers in de bij Nepluvi aangesloten pluimveeslachterijen zullen zijn vervangen. De sector is haar woord niet nagekomen, want op dit moment (december 2010) is er nog geen enkele slachterij overgestapt. Minister Verburg gaf daarnaast ook aan dat het te voorzien valt dat de huidige elektrische waterbadmethode per 1 januari 2011 feitelijk uitgefaseerd zal zijn. Het ziet er echter nog niet naar uit dat alle Nederlandse slachterijen in 2011 daadwerkelijk overgestapt zijn op alternatieve elektrische verdoovers.

Bronnen

ASG, 2008

Kijlstra, A. 2008. Ritueel slachten en het welzijn van dieren. Rapport 161. Animal Sciences Group van Wageningen UR. Pagina 16. Persoonlijke mededeling dhr. Gerritzen.

<http://library.wur.nl/way/bestanden/clc/1893418.pdf>

ASG, 2009

Hindle, VA., 2009. Elektrisch verdoven van pluimvee. Een evaluatie van de praktijk situatie in Nederland. Onderzoek naar elektrisch alternatieven. Rapport 200. Animal Sciences Group van Wageningen UR

<http://edepot.wur.nl/5408>

ASG, 2010

Lambooj, E. 2010. Head to cloaca and head only stunning of poultry. Rapport 327. Animal Sciences Group van Wageningen UR. Voorwoord.

<http://edepot.wur.nl/150879>

FAWC, 2009

Farm Animal Welfare Council. 2009. Report on the Welfare of Farmed Animals at Slaughter or Killing Part 2: White Meat Animals

<http://www.fawc.org.uk/pdf/report-090528.pdf>

EFSA, 2004

European Food Safety Authority . 2004. Welfare aspects of animal stunning and killing methods.

http://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/doc/opinion_ahaw_02_ej45_stunning_report_v2_en1,1.pdf

RIVM, 2010

RIVM, LEI, WUR, 2009. Integrale beoordeling verdoovingstechnieken pluimveeslachterijen. RIVM rapport 609021080.

http://www.vrominspectie.nl/Images/verdoovingstechnieken%20pluimveeslachterijen_tcm293-265734.pdf